

deomed®

Deomed Medikal Yayıncılık

Endokrin Testler Cep Kılavuzu

Prof. Dr. Şazi İmamoğlu
Prof. Dr. Canan Özyardımcı Ersoy
Uzm. Dr. Sinem Kıyıcı
Uzm. Dr. Metin Güçlü
Uzm. Dr. Özen Öz Gül
Uzm. Dr. Soner Cander
Uzm. Dr. Soner Cander

Cep Dizisi: 2

İmamoğlu ve ark.

Endokrin Testler Cep Kılavuzu

11.5 x 16.5 cm, X+84 Sayfa

ISBN 978-975-8882-33-5

Türkçe birinci baskı © Deomed, 2011.

www.deomed.com

Pankreas ve Diyabet

3

3.1 / Tip 2 Diyabet Tanı Testleri

Tip 2 diyabet, tüm dünyada sıklığı giderek artan, önemli morbidite ve mortaliteye neden olabilen ciddi bir hastalıktır. Sedanter yaşam biçimi ve yaygınlaşan obezite dünyada diyabetik hasta sayısını giderek arttırmaktadır. Özellikle hipertansiyon, koroner kalp hastalığı ve inme gibi aterosklerotik hastalıklar diyabetik hastalarda daha sık görülmektedir. Tip 2 diyabet ile birlikte sıklığı artan bu hastalıklar, artan tıbbi maliyetler ve işgücü kaybı nedeniyle toplumlara oldukça büyük yükler getirmektedir. Halk sağlığını tehdit edici boyutlara ulaşan tip 2 diyabetin erken tanısı, komplikasyonların azaltılması veya önlenmesi sosyal ve ekonomik kazançlar getirecektir.¹⁻³

Diyabetin tanısı için gebe olmayan erişkin kişilerde açlık plazma glukoz ölçümlerinin yapılması önerilmektedir. OGTT, diyabet tanısının konulması için rutin olarak önerilmemektedir. Tanı kriterlerine göre diyabet açısından şüpheli olan kişilerde, en az 2 kez ölçülen APG 100-126 mg/dl olanlarda veya APG düzeyi normal olsa da diyabet açısından risk taşıyan kişilerde (diyabet açısından pozitif aile öyküsü, santral obezite, hipertrigliseridemi gibi) yapılması önerilmektedir.^{4,5}

3.1.1 / Oral Glukoz Tolerans Testi (OGTT)

Endikasyonlar: En az 2 kez ölçülen açlık kan şekeri düzeyleri 100-126 mg/dl arasında olan kişiler,

Diyabet açısından yüksek riskli kişiler (aile öyküsü, hipertrigliseridemi, santral obezitesi olan kişiler),

Nedeni açıklanamayan periferik nöropati, retinopati ve nefropatisi olan kişiler,

Makrozomik bebek, gestasyonel diyabet, spontan abortus, infertilite öyküsü olan kişiler,

BKİ >25 kg/m² olan hipertansif kişiler,

Dislipidemi olan (HDL-kolesterol <35 mg/dl veya trigliserid >250 mg/dl) olan obez kişiler (BKİ >25 kg/m² olan)

İnsülin direnci ile ilgili hastalığı (polikistik over sendromu gibi) veya klinik bulguları (akantozis nigrikans) olan kişiler,

Koroner, periferik veya serebral vasküler hastalığı bulunan kişilerde endikedir.^{5,6}

Kontrendikasyonlar: Bilinen bir kontrendike olduğu durum yoktur.

Testin akut bir hastalık durumu, immobilizasyon, uzun açlık dönemlerinde uygulanmaması, bu durumların düzelmesi sonrasında uygulanması önerilmektedir.

Glukoz tolerans bozukluğu yaratan ilaçların (niacin, glukokortikoidler, tiazid grubu diüretikler, oral kontraseptifler gibi) kullanımının da da testin yapılması önerilmemektedir.⁷

Yan Etkiler: Bulantı ve geçici kusmalara neden olabilir.^{5,7}

Uygulama: ADA'nın OGTT için önerdiği standart hasta hazırlama prosedürü şöyledir:

OGTT'den 3 gün öncesinden başlayarak günlük en az 150 gr karbonhidrat alımı sağlanmalıdır.

8-16 saat açlık sonrası test yapılır.

OGTT sırasında egzersiz ve emosyonel stresten kaçınılmalıdır.

Glukoz yüklemesi saf glukoz ile yapılmalı, mono ve disakkarid içeren karışımlar kullanılmamalıdır.

Test sabah saat 07:00 ile öğlen saat 12:00 arasında yapılmalıdır.

Erişkinde standart yükleme 75 gram glukoz ile yapılır.

Test esnasında sigara içilmemelidir. Açlık kan örneği alındıktan sonra 75 gram glukoz 250-300 cc su içerisinde eritilip 5 dakika içerisinde içirilir. Glukozun içirildiği an testin başlangıcı kabul edilir ve bundan sonraki 2. saatte glukoz ölçümü için örnek alınır. Çocuklar için verilecek glukoz miktarı 1.75 gr/kg olup maksimum 75 gr'dır.^{4,5,7}

Değerlendirme: Gebe olmayan normal kişilerde:

APG <100 mg/dl olması ve

2. saat plazma glukoz düzeyinin <140 mg/dl olması normal yanıt olarak değerlendirilir.

DM tanısı şu durumlarda konulur:

APG \geq 126 mg/dl olması (ki bu durumda teste devam gerekmez) veya

75 gr glukoz sonrası 2. saat plazma glukoz düzeyinin 200 mg/dl olması.

Şu durumlarda ise BGT tanısı konulur:

APG düzeyi <126 mg/dl ise ve

2. saat plazma glukoz düzeyi 140-199 mg/dl ise BGT denilmektedir.

Şu durumlarda ise BAG tanısı konulur:

APG düzeyi 100-125 ve

2. saat plazma glukoz düzeyi <140 mg/dl olması.^{5,7}